

Respondent seprimo: ad argumentum desumptum ex oppositione prædeterminationis ad materiale cum permissione peccati: Deum etiam in nostris principijs, non esse purè permissorem peccati, quia juxta nos concurrat effectivè indivisibiliter ad materiale, & formale consistens in positivo, indèque potius erit cooperator cum creatura ad peccatum, quam permissor; nam qui cum alio influit in aliquem terminum, non permissor, sed cooperator est. Sed contra: quia in nostris principijs est manifesta disparitas, quia permissio relinquit in manu hominis operationem, non determinando ad unum, & expediendo ejus potentiam ad id, quod velit; atqui Deus in nostris principijs ita se habet concurrens per decretum indifferens, non autem ita se habet in principijs Thomistarum, in quibus Deus per decretum, quod vocant *permissivum*, determinat hominem ad aliquid inseparabile à malitia: ergo nō tenet solutio.

Deindè: quod Deus per eandem actionem concurrat cum creatura ad malitiam, non probat, esse cooperatorem: nam de ratione talis non est præcisè concurrere efficienter cum alio, sed etiam concurrere ex propria determinatione, & inclinatione in effectum: sic natura dicitur non cooperari ad effectus monstruosos, quia licet cum alijs causis particularibus adjunctis efficienter influat in monstra; non autem propendit in ea, nec illi tribuuntur, sed solis concausis nec accidens concurrentibus, ex quarum determinatione monstra procedunt. Cum igitur Deus non concurrat ad malitiam ex propria de-

terminatione, sed ex determinatione creature nec in malitiam inclinet, cum potius concurrat ex intentione actus boni, non potest dici *cooperator*, sed tantum *permissor* ratione causæ primæ universalis.

Respondent octavo, ad argumentum depromptum ex oppositione decreti prædeterminantis ad materiale peccati, cum natura prohibitionis: Deum prædeterminantem ad materiale, bene posse actum prohibere, quia non prædeterminat illum *ut prohibitum*, id est, secundum eam rationem, propter quam prohibetur, nimirum secundum defectum, sed tantum prædeterminat illum, secundum entitatem, & perfectionem secundum quam ordinatur positivè ad Deum, tanquam in finem universalem omnis entis. Neque inconveniens est (ait Palanco, cujus est solutio) in eo quod Deus, *ut provisor particularis*, prohibeat aliquem actum propter illius deordinationem, & simul *ut causa universalis* efficaciter decernat quidquid entitatis, & perfectionis est in illo, *ut ordinabili* ad Deum, tanquam ad universalem omnis entis finem.

Sed contra primo: Deus me prædeterminans *ad fieri*, & *exerceri* actus non solum vult efficaciter antecedenter entitatem actus mali, sed etiam, eam à me fieri, & exerceri; sed à me fieri, & exerceri entitatem actus mali, est mihi prohibitum: ergo Deus volens efficaciter antecedenter entitatem actus mali, vult actum ea ratione, quæ est prohibitus. Contra secundo: repugnat parte, quod Deus *ut provisor particularis* præci-

piat, aut suadeat actum cum præcisione entitatis actus, & formalis actus: ergo pariter repugnabit, quod Deus ut provisor particularis prohibeat, aut dissuadeat actum cum præcisione entitatis actus, & formalis actus; nam sicut Deus præcipiens, & luadens est *regula honestatis actus*, ita ut prohibens, & dissuadens est *regula inhonestatis, seu turpitudinis*, ac per consequens, prædeterminando non poterit præcindere per prohibitionem entitatem actus à formali actus.

ARGUMENTA CONTRARIA.

Argumentum primum ab autoritate Patrum (ea enim quæ nobis ex Scripturis, & Divo Thoma obijciuntur, explicata manent, sectione hac secunda, ad primam, & quartam responsionem) Sanctus Hieronymus ad illud Psalmi 32. *reprobat cogitationes populorum*, inquit, hoc est *Judeorum consilia, quia non potuerunt illa facere, nisi in quantum à Deo prædefinitum est*. Sanctus Augustinus de correctione, & gratia Cap. 7. ait de Christo Domino: *elegit illos, nimirum, Apostolos, ad obtinendum regnum Cælorum; istum, scilicet, Judam, ad effundendum sanguinem suum: & lib. 5. contra Julianum Capit. 3. inquit: quid est autem cum dicis, cum desiderijs suis traditi dicuntur, relictæ per divinam patientiam intelligendi sunt, non per potentiam in peccata compulsi: quasi non simul posuerit hæc duo idem Apostolus, & patientiam, & potentiam: ergo Deus prædefinit, eligit, & compellit ad materiale peccati, cum ad formale non possit.*

Præmitto ad solutionem primo: quod particula

culæ ad, ut, & similes in Scripturis, quando cadunt supra objectum dedecens Deum, non denotant illud esse rationem motivam, seu finem à Deo intentum, sed solum effectum cum operatione conjunctum, & cui operatio occasionem dedit; sic quando dicitur, aliquod peccatum factum esse, *ut impleatur scriptura*, non denotatur aliqua Dei intentio circa illud, sed solum eventum peccati verificare assertionem Dei in Scriptura contentam. Similiter quando inquiruntur motiva Dei in aliquo peccato, non denotatur motivum alicujus voluntatis divinæ tendentis in peccatum, sed tantum motivum permissionis illius. Hinc cessant instantiæ, quas Palanco, quæst. 19. num. 126. nobis opponit.

Præmitto secundo cum Herrera de voluntate, quæst. 5. sect. 5. num. 94. & de prædestinatione, quæst. 7. sect. 5. quod Divus Augustinus, nisi sibi contradicat, nequit dicere, Deum homines in peccata compellere; contrarium enim asserit tractatu 53. in Joannem, columna 3. inquit: *fecerunt Judæi, quod eos non compulsi facere, cui peccatum non placet*. Inde Sanctus Doctor solum vult, quod quando Deus dicitur tradere peccatores in passiones ignominie, non solum exercet patientiam, tolerando peccata eorum, sed etiam potentiam, exercendo, nimirum, aliquos suæ potentie actus, ut sunt denegare auxilia efficacia, & inefficacia prævisa conferre. Cum igitur Julianus, auxilia gratie non agnosceret, id negabat asserens, Deum solum per patientiam, relinquere peccatores.

Unde ea propositio : *Deus relinquit, seu inducit peccatores solum per patientiam, non autem per potentiam in peccata compellit*, non est Sancti Augustini, sed Juliani, eamque rectè Augustinus negavit, non quia verum judicaret, Deum per potentiam in peccata compellere, sed quia falsum est, Deum solum relinquere per patientiam, nam etiam per potentiam relinquit, non quidem compellendo in peccata, sed negando gratiam efficacem, & inefficacem conferendo. Sicut rectè negari potest hæc propositio : *solum Judas peccavit, non autem Christus*: ea enim falsa est, non quia falsum sit, non peccasse Christum, sed quia falsum est, *solum Judam peccasse*, cum etiam alij peccarint.

Et ratio est : quia ut propositio copulativa indivisim sumpta sit falsa, lat est, quod una pars falsa sit : *malum enim ex quocumque defectu*. Ex hinc quando Augustinus ait : *quasi non simul posuerit hac duo idem Apostolus, & patientiam, & potentiam*, non intelligit potentiam, qua compellat ad peccata, hoc enim rigorosè nullus Catholicus dicere potest ; sed potentiam, qua auxilia efficacia neget, & det inefficacia, colligatque ex permissione peccati fructus ostensionis lux justitiæ erga aliquos peccatores, misericordixque erga alios, quia hanc potentiam negabat Julianus, cum negaret auxilia gratiæ. Hinc in forma ad auctoritatem Divi Hieronymi dic, non favere Thomistis ; non enim dicit *prædefinita sunt* ; quod denotaret, voluntatem Dei circa prava consilia Judæorum, sed *prædefinitum*, quod solum innuit decretum prædefinitivum permissionis

tionis in tali numero & mensura, quæ permissio sanctissima est. Ad primam Divi Augustini auctoritatem ly *ad effundendum*, intelligitur juxta primum præmissum ; vel si mavis, ly *elegit* respectu illius *ad effundendum sanguinem suum*, intellige *negativè*, quatenus, licet, Christus Dominus præciverit Judæ proditionem, tamen non se retraxit, quominus eum eligeret. Ad secundam dic, juxta præmissum secundum, quod Sanctus Augustinus non asseruit hanc propositionem, quam illi, satis sophisticè Gonet applicat : *Deus non solum relinquit per patientiam, sed etiam per potentiam in peccata compellit*.

Etenim solum negavit illam propositionem Juliani indivisim sumptam : *Deus solum per patientiam relinquit, non autem per potentiam in peccata compellit*, quæ quidem non negatur per illam Gonetianam, sed per istam : *non solum Deus per patientiam relinquit ; non autem per potentiam in peccata compellit*, quæ destruit propositionem Juliani indivisim sumptam : sicut hæc propositio : *solum Judas peccavit, non autem Christus*, non negatur per hanc : *non solum Judas peccavit, sed etiam Christus*, quæ est falsa ; & indè, si esset alterius contradictoria, essent ambæ falsæ, quod repugnat, negatur ergo per hanc : *non solum Judas peccavit, non autem Christus*, quæ vera est, quia alij præter Judam peccarunt. Ad alios Patres, qui opponi solent, vide dicta sectione in hac, ad quartam responsonem.

Argumentum secundum à ratione : Deus juxta nos, est causa per accidens malitiæ peccati ;

sed nequit esse causa per accidens malitiæ peccati, quin sit causa per se entitatis illius, ad quam malitia consequitur, quia juxta Divum Thomam 3. contra gentes, Cap. 10. *omnis causa per accidens reducitur ad causam per se*: ergo Deus est causa per se entitatis peccati, seu hujus, quoad materiale. Ulterius: peccatum quoad materiale potest terminare complacentiam Dei, quin terminet quoad formale, & quia materiale peccati est quid bonum, & quia terminat concursum omnipotentis, & non involuntariæ: ergo pariter poterit materiale peccati terminare Dei *causalitatem per se*, quin eam terminet formale.

Pramitto ad solutionem primo: quod respectu causæ, quæ dicitur *per accidens*, potest dari duplex effectus: unus, cujus sit causa per se in actu secundo; alius cujus sit causa per accidens, quia est præter ejus inclinationem, & intentionem: exemplum esto in eo, qui jaculatus sagittam in objectum, quod invincibiliter ignorat esse hominem, & putat esse feram, occidit hominem: ille enim est causa per se, & in actu secundo respectu jaculationis, & est causa per accidens respectu occisionis hominis. Atque in hac specie verum dicit Sanctus Thomas, quod causa per accidens reducitur ad causam per se, non utcumque *per se*, sed *in actu secundo*. Potest etiam respectu causæ, quæ dicitur *per accidens* esse unica tantum actio, & unicus effectus; unicus nimirum; vel *identice*, vel *connexive*.

Tunc autem, cum vel propter identitatem, vel propter connexionem non detur unum, quod sit.

fit causatum per se, & aliud, quod sit causatum per accidens, causa per accidens non potest reduci ad causam per se *in actu secundo*; poterit tamen reduci ad causam per se in actu primo alterius effectus. Exemplum sit in specie argumenti, in qua cum materiale peccati identificetur, vel essentialiter connectatur cum formali, utriusque est Deus causa per accidens, & solum potest reduci ad causam per se *in actu primo*, quatenus per se causat libertatem, cui præter intentionem Dei adjungitur à creatura peccatum, quod ideo est effectus per accidens respectu Dei, qui non causat libertatem ex intentione illius, sed potius ex intentione operis boni.

Pramitto secundo: quod peccatum secundum materiale non est bonum honestum, sed bonum physicum transcendentaliter tale, quatenus habet integritatem suorum prædicamentorum; infectam tamen malitia morali, ideoque impotentem complacentiam Dei terminare. Tertio: quod Deus concurrit ad peccatum *non involuntariæ*, quatenus non concurrit simpliciter coactus; non vero quatenus cum aliquo effectu erga peccatum concurret. Hinc in forma ad argumentum, nego minorem, cujus probationem ex Divo Thoma distingo: omnis causa per accidens reducitur ad causam per se, vel in actu primo, vel in actu secundo, concedo; semper in actu secundo, nego, & consequentiam. Ad id, quod additur, nego antecedens, & distingo primam partem probationis: est quid bonum moraliter, seu bonum honestum, nego; purè physicè, &

transcendentaliter, concedo : & secundam : terminat concursum non involuntariè , per exclusionem coactionis simpliciter talis, concedo ; per positionem alicujus affectus , nego.

Argumentum tertium ex Illustrissimo Godoy : si Deus non sit causa per se entitatis peccati , dabuntur duo principia prima positiva , unum bonorum , & aliud malorum : nam Deus est primum principium actus boni , & creatura esset primum principium actus mali ; sed hic est Manicheorum error : ergo Deus est causa per se entitatis peccati. Probatio majoris inclusa constat ex Divo Thoma in secunda distinctione 37. quæst. 2. art. 2. sic arguente : *si voluntas humana actionem aliquam producere posset , cujus Deus author non esset, voluntas humana rationem primi principij haberet , quia hoc est de ratione primi principij , ut agere possit sine auxilio, & influentia prioris agentis.* Tunc sic : si Deus non esset causa per se entitatis peccati , voluntas illud eliciens eliceret sine auxilio , & influentia prioris agentis ; nam id quod est *per se* , prius est quam id , quod est *per accidens* : ergo voluntas esset primum principium entitatis peccati.

Præmitto ad solutionem primo : quod hæc vox *author* potest accipi , vel pro eo , qui operatur absque indigentia immediati influxus alterius primi agentis , à quo in essendo , & operando dependeat ; vel pro eo , qui est causa per se effectus , & cum inclinatione ad illum : Divus autem Thomas in primo sensu locutus est , ut patet ex ratione , quæ in autoritate exprimitur.

Se-

Secundo : quod ratio *primi principij* non stat in eo , quod semper præstet in effectum efficaciorum influxum , nimirum causæ per se , sed præcisè in eo , quod licet minus efficaciter influat scilicet *permissive* , tamen influat per virtutem non ab alio acceptam , quæ à nullo alio possit impediri , & cujus immediato influxu omnia alia principia indigeant , nam in hoc etiam ratio *causæ primæ* consistit. Inde licet Deus tantum *permissive* influat in entitatem peccati , & creatura ut causa per se , Deus solum est *principium primum* , & *causæ primæ* talis entitatis.

Hinc in forma ad argumentum (quod in Thomistas efficacius retorquetur , ipsi enim dicunt , malum ut malum non esse à Deo , sed à creatura , quæ est *primum deficiens* : unde dantur duo prima principia , unum *efficiens* , & aliud *deficiens* ; unum bonorum , quod est Deus ; aliud malorum , quod est creatura per actionem positivam causans per se malum) nego assumptum cum secunda probationis parte , & verba Divi Thomæ distinguo : voluntas humana rationem primi principij haberet , si sumatur vox *author* pro eo , qui non dependet ab alio in operando , sed potest absque immediato influxu alterius primi agentis operari , concedo ; si sumatur pro eo , qui est causa per se , nego. Ad instantiam ex Divo Thoma deductam , nego antecedens : intellectu verbo *auxilium* improprie pro *influentia* necessaria : aliter enim ea vox admitti non potest , cum significet coadjuvationem : & distinguo probationem : id quod est per se prius est ,

&

& cætera in ratione attributionis effectus, quatenus hic, illi tribuitur, concedo; in ratione principij, nego, quia supponit aliud, licet permissivè influens.

Sed contra primo: ergo creatura est prima causa per se entitatis positivæ peccati. Nego consequentiam, quia cum illius entitatis non sit alia causa *secunda*, quomodo creatura respectu illius erit causa *prima*, quæ necessario connotat *secundam*? Erit ergo *unica* causa per se, sed non *prima*. Contra secundo: ergo creatura erit unus auctor peccati. Probatur consequentia: eo modo, quo creatura est causa per se peccati, est etiam auctor illius; sed est *unica* causa per se: ergo est unus auctor, ac per consequens, erunt aliquæ actiones, quarum creatura sit auctor, & non Deus. Deinde sic arguitur: eo modo, quo unus auctor non supponit alium, est auctor independens; sed creatura quoad aliquas actiones, non supponit alium auctorem: ergo quoad eas est auctor independens, ac per consequens duplex erit auctor independens, alius bonorum, & alius malorum.

Ad instantiam, distinguo consequens: creatura erit unus auctor peccati, sumpto auctore pro causa per se, concedo, sumpto pro non indigente alterius influxu ad operandum, & quo ab operando possit impediri, nego. Ad probationem consequentiæ, concedo totum in sensu dicto, distinguoque subillationem: & non Deus, si auctor sumatur pro causa per se, concedo; si sumatur pro non indigente alterius influ-

xu, à quo possit impediri, nego. Ad argumentum ex instantia deductum, distinguo majorem: eo modo, quo unus auctor non supponit alium, à quo in esse, & in operari dependeat, est auctor independens, concedo, si præcisè non supponit ut causam per se, nego. Etenim nunquam potest dici creatura *auctor independens*, nam ad hoc necesse erat, quod in esse, & operari alteri voluntati non subiceretur, id autem non convenit creaturæ, ideoque licet non supponat alium auctorem, sumpto auctore pro *causa per se*, nequit dici *auctor independens*.

Contra tertio: vel Deus potest dici primus auctor omnis entis, vel non? Si primum: ergo est primus auctor peccati, *prout est ens*, ac per consequens erit causa per se peccati *in esse entis*. Si secundum: ergo non est primus auctor alicujus entis, ac proinde vel aliquod ens non subijcitur primo auctori, vel ultra Deum dabitur alius primus auctor entium, & erunt duo primi auctores. Præmitto ad solutionem: quod licet hæc propositiones sint veræ: *Deus est primus auctor: Deus est prima causa omnium entium*: tamen dum sermo est de peccato non sunt sine distinctione concedendæ, ut ipsi faciunt prædeterminatores, ne in malum sensum accipiantur: dicendumque est, quod Deus est primus auctor, quatenus hoc, sicut & causa prima significat *primum influens*, non vero, quatenus significat *causam per se*.

Exinde in tantum omnis creatura, utpotè *ens ab alio*, petit unum primum auctorem, in quantum petit procedere ab uno ente primo, à quo

quo habet esse omnis causa, & à quo omnis operatio, sive positivè, & per se; sive tantum permissivè oritur, cum tamen ipsum neque ab alio accipiat esse, neque dependeat in operari: hoc enim solum est de ratione causæ primæ, & primi principij, non autem, quod semper positivè, & per se causet. Hinc fit, quod licet voluntas creata sit unica causa per se peccati; non tamen sit causa prima, aut primus author illius, cum dicta prædicata ei non convenient. Ex his in forma distinguo primam partem dylemmatis prout comprehendentem peccatum: potest dici primus author omnis entis, quatenus id significat primum influens, concedo; in alio sensu denotante causalitatem per se, nego, & sic reliqua intelliguntur.

Contra quarto: Deus ad peccatum concurrens, concurrat, ut prima causa: ergo vel ut prima causa *permissiva*, vel ut prima causa *per se*; sed non ut prima causa permissiva, quia prima supponit secundam, & non semper respectu peccati est secunda causa permissiva: ergo ut prima causa per se: nam in hoc genere semper datur in peccato secunda causa; sed Deus non potest causare per se primo peccatum, quoad formale: ergo causat per se primo peccatum quoad materiale. Pro solutione nota: quod Deus est prima causa per se, & prima causa permissiva secundum effectus conditionem, propter prædicata toties repetita; non tamen inde inferitur, quod semper debeat esse *primo permittens*, cum aliquando sit *unice permittens*, quia *secundum permittens* non datur. Id

Id patet exemplo: cum enim Deus sit primum vivens, semper concurrat *ut primum vivens* ad nostros actus vitales, nunquam tamen concurrat *ut primo vivens* per illos, cum nullo modo per illos vivat: ergo non est idem, Deum *ut primum* in una linea influxum præstare, & præstare *primo*. In forma, ergo concedo antecedens, & primam partem primæ consequentiæ, & distinguo minorem subsumptam: non ut prima causa permissiva, quæ semper sit prima permissiva, nego; quæ semper sit primo permittens, concedo: hoc solum convincit probatio inclusa, & nego utramque consequentiam, ac retorque in actibus vitalibus, juxta notationem.

Argumentum quartum: Deus causat per se statum damnationis peccatorum; sed talis status est necessitas moralis ad peccandum, cum gravissimæ pænæ moraliter necessitent ad blasphemias, & alia peccata; ergo Deus causat per se moralem necessitatem ad peccandum, ac proinde materiale peccati poterit per se causare. Ulterius primo: Deus causat per se longam vitam hominis; sed longa vita est necessitas moralis peccandi venialiter: ergo Deus causat per se necessitatem moralem peccandi. Secundo: Deus causat per se cogitationes malas necessarias, quoad entitatem, cum ad eas concurrat per decretum connexum, nam sunt effectus necessarij: ergo poterit causare per se entitatem peccati. Tertio: Deus causat per se generationem hominis; atqui ad illam subsequitur peccatum originale: ergo licet materiale peccati sublequatur for-

formale, poterit Deus materiale causare per se.

Ad argumentum, distinguo majorem: Deus causat per se purè physicè statum damnationis, concedo; moraliter, imputativè, quoad peccata indè secuta, nego: nam licet pœnæ inferni constituent necessitatem moralem peccandi, & plura ex illis peccata sequantur; Deo tamen imputari, & tribui non possunt, quia eas pœnas non ex intentione peccati, aut cum obligatione vitandi peccatum, causat; sed ut Justus Judex ad punitionem. Ad primum quod additur, distinguo majorem: causat per se longam vitam hominis ex intentione peccati, aut cum obligatione illud vitandi, nego; absque illis, concedo, & distinguo consequens modo dicto in argumento. Ad secundam, nego antecedens cum probatione, cujus probationem distinguo: nam sunt effectus necessarij, & moraliter, quamvis materialiter pravi, concedo; non ita, nego.

Etenim ut diximus dissert. 2. sect. 2. conclus. 2. Deus ad actus intrinsecè, licet materialitèr pravi concurrat per decretum indifferens, indèque non est causa per se, sed permissiva eorum: nam licet ex eo decreto, positis reliquis principijs, sequatur mala cogitatio, tamen Deus neque illam intendit, nec ut sequatur tenetur vitare concursum, ideoque est purè permissor illius. Ad tertium, nego consequentiam, & est disparitas: quia licet peccatum originale sequatur ad hominis generationem, tamen ea non est per se mala, neque per se cum eo connexa, aut per se occasio, ut homo genitus procedat à primo

mo Parente, ut deficiente à lege Dei; at materiale peccati, cum per se sit connexum, vel identificatum cum formali est per se malum, & occasio inseparabilis peccati, cum ex se aliter existere nequeat, nisi ut fundamentum malitiæ.

Argumentum quintum: repugnat, Deum concurrere ad peccatum, ea ratione, qua concurrere, est moraliter turpe; sed concurrere ad peccatum absque præcisione entitatis à malitia, est concurrere ea ratione, qua concurrere est moraliter turpe: ergo repugnat, Deum concurrere ad peccatum absque præcisione entitatis à malitia. Probatur minor: concurrere ad peccatum absque præcisione entitatis à malitia, est concurrere per actionem, quæ est ipsum peccatum; sed peccatum est moraliter turpe: ergo concurrere, & cætera. Retorqueo: actio creaturæ peccaminosa, juxta omnes, præter Durandum, & Asseclas, immediatè fluit ab Omnipotentia unde ipsa actio creaturæ est actio Omnipotentis; sed actio creaturæ non est præcisiva, & est moraliter turpis: ergo actio Omnipotentis est moraliter turpis, ac per consequens Omnipotentiam operari talem actionem, moraliter turpe est.

Deindè in forma, distinguo majorem: repugnat, Deum concurrere ad peccatum, ea ratione, qua concurrere est moraliter turpe Deo, concedo; vel secundum se, vel creaturæ, nego: concurrere enim, quod sit turpe, vel in se, vel creaturæ, non repugnat Deo, si non sit turpe ipsi Deo, qualiter non est in nostro casu, cum ut causa universalis debeat concurrere, & non ex intentione